

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Floremundi Raemundi V. Cl. Olim Consiliarii Regis
Galliarvm Ex Calviniano Catholici Synopsis Omnium hujus
temporis Controversiarum tam inter Lutheranos,
Calvinistas quam alios plurimos. Sive Historia ...**

Raemond, Florimond de

Coloniae Agrippinae, 1655

I. Maria regina, arcem Londinemsem ingressa, superbum illum à
praedecessoribus vsurpatum titulum, Supremi Anglicanae Ecclesiae
capitis, abdicat.

urn:nbn:de:hbz:466:1-10880

multe per oppida & agros passim crescente, & multitudine ad Mariam deficiente, allatum esset, Joannes Dudley Northumbriæ Dux conscripto exercitu, & Henrico Grajo Duce Suffolciensi Londini ad res administrandas relicto, turbis obviam ire statuit: sed à militibus desertus, & in triumphum veluti à Maria ductus grato spectaculo eorum quos flagitiis suis multipliciter antea offenderat, oculos & animos pavit, tamquam proditor & læsæ majestatis reus condemnatus & capitis supplicio domum xi. Cal. Septemb. affectus. Et si vero Gallicus Orator Ioannæ reginæ causam quantum poterat, agebat, habita ad xix. Augusti diem coram regni Senatu eam in rem oratione: parum tamen admodum promovebat, præter spem & promissa nihil reportans, Nobilitate ac populo indies tanto numero ad Mariam confluyente, ut minus quam decem dierum spacio triginta armatorum millia secum, habuerit nihilominus vero tanta esset rerum ad victum necessariorum abundantia, ut cerevisiæ cadus uno Regali Hispanico, quatuor vero magni panes sexta Regalis parte vānerint.

Consiliiarii & Optimates qui Londini manserant, animadvertentes magnam Nobilitatis partem Mariæ partibus se adjunxisse, tam Ioannam Grajam quam paullo ante Reginam proclamaverant, quam Henricum Grajum qui ducta Franciscæ nepte Henrici VIII. Regis Suffolciæ Dux erat creatus, & Ioannam procrearat, [a] custodia includunt, Mariam vero honori & regno restitunt, & reginam conclamant. Ioannes vero Dudley Northumbrius his acceptis, se ab omnibus desertum videns, & ipse solita acclamatione publicam læticiam restatus est, Mariamque reginam Cantabrigiæ salutari iussit, decimo postquam Ioannam reginam Londini proclamaverat die sed ut dictum est in triumphum ductus xi. Cal. Septemb. Londini supplicio affectus, de quo iterum cap. sequenti accuratius dicitur. Quis hic insperatam hanc mutationem, & victoriam solius Dei auxilio tam paucis diebus sine prelio parvam, non summo perere admiretur?

MARIA REGNUM INIT. DVDLÆVM VNA
cum filio & Ioanna regina capitis supplicio affici.
jubeat Catholicam religionem restituit. Matrimonium
cum Philippo Hispaniarum Principe tractat.
Thomas Cramerus igni crematur.

CAPUT OCTAVUM.

ARGUMENTVM

- I. Maria regina, arcem Londinensem ingressa, superbium illum à prædecessoribus usurpatum titulum, Supremi Anglicanæ Ecclesiæ capitis, abdicat.
- II. Dudley una cum quatuor liberis ad mortem damnatus, ad Catholicam religionem se convertit.
- III. Catholica religio in Anglia restituitur. De Curia seu Parlamento Anglicano.
- IV. Conditiones matrimonii inter Mariam Angliæ reginam & Philippum Hispaniarum Principem.
- V. Maria regina contra Viatum & alios rebelles exercitum mittit, & captos supplicio afficit. Ioanna Suffolciæ ejusque mariti funesta mors.
- VI. Cramerus præcipuus sibi sinitu & dvortii inter Henricum & Catharinam auctor, una cum Ricardo & Latimero Episcopi viri comburitur. alique supra centum hæretici supplicio afficiuntur.

I. **V**T olim eis, qui durante adhuc Mosaica lege, ad sanctam illam Hierosolymorum civitatem, quam Deus sibi præ omnibus tamquam sedem elegerat, sese conferebant, & ut verum Deum adorarent, magnificum illud à Salomone exstructum, & ab ipso Deo consecratum templum ingrediebantur, initio quocumque oculos verteret, nihil aliud occurrebat quam victimarum sanguis, cultri, ignis, holocausta, & victimarii, longius vero ad Sancta sanctorum usque progressos suavissimus balsami & incensi thuris odor reficiebat atque oblectabat: sic ego religionem sacrosanctæ Veritatis ædem ingressus, ut hujus Historiæ filium inde deducere, initio nihil aliud deprehendi quam prodiciones, cædes, lanienas, & multiplices miseras; at ulterius nunc gressum nobis proferentibus, longe pulchrior rerum species sese offeret, ac regni multo tranquillioris ac lætioris quod cum Henrici VIII. & Eduardi VI. imperio hætenus à nobis descripto comparatum, velut Sancta sanctorum Anglicani hujus templi dici merito potest. Hic enim templorum superiori tempore everforum instauratas parietinas, altaria rursus erecta, Crucis tropæa unde profligata erant reposita, sacra templis, templa sacris, toti denique Ecclesiæ pristinum nitorem restitutum videbis.

*Ille qui sem ut fossim studia in contraria regnum,
Hæresibus variis que infectum, haud segnis in vit;
Dissidia exstinxit regalis frontis honore
Omnia, & exemplo plerosque ad limina sanctæ*

Mariæ

[a] Hennings General. parte 4 pag. 121.

*Matris retraxit fugitivos, ceptaque rursus
Majorum ritu celebrari sacra sacro.*

Sed pederentim mihi placet progredi, tot animarum in præceps euntium, sed Dei beneficio ad salutis viam reductarum, & ad cælum enitentium millia videre percipienti. Italus quidam vir magnæ experientiæ, qui legationem in Anglia obiit, in Commentariis, qui magno mihi fuerunt usui, testatur, ex omnibus nationibus nullam esse Principi suorum religioni magis obnoxiam, quam Anglicanam. Hoc certum est, inquit, Principis exemplum & auctoritatem, apud Anglos non modo vim magnam habere, sed etiam omnia posse. Religioni quidem tantum tribuunt, ut in ea non unis vicibus mutanda, ad Principis nutum circumagantur: hoc affectioni & officio quo Regi tamquam subditi obstricti sunt, debent existimantes. Proveni illi ut Rex vivit; credunt quod Rex credit; & quecumque imperat faciunt: idque non religionis interna veneratione, sed externo quodam obsequendi studio & cultu. Quid multis! Gratiam Regis pluris faciunt quam Dei. Quis regem Mahumetana aut Judaicæ religioni addictum nacti fuerint, proculdubio eandem sequentur religionem. Unde tanto certior spes est, tandem ad Catholicæ Ecclesiæ unitatem, à qua semere discesserunt, Principis qui ipsis contigerit exemplo facile redituros; quemadmodum defuncto Eduardo illam post Henrici VIII tempora à se desertam religionem, rursus obvis ulnis ac cupido amplexi sunt. Verum ut ad propositum redeamus, hoc loco diligenter illud considerandum est, quam prope ante à naufragio abfuerit Angliæ regnum, tam cito, Maria rerum potita iis malis, quæ ex hæresi nasci solent, liberatum fuisse. Diversabatur adhuc Maria in ædibus unius ex Secretariis, sex P. M. ab urbe Londinensi distantibus: quod Gallicus Orator ad eam salutandi, & de regno gratulandi causa contendit. Non multo post ab ipso quoque Galliarum Rege allatæ sunt litteræ, quibus post gratulationem, pacem & amicitiam se cum regina colere paratum ostendebat. Tandem regina III. Sextilis, Anna Clivenis Henrici VIII. vidua, Elisabetha sorore, & magno Nobilium globo comitibus, cum quatuor circiter equitum millibus Londinensem arce ingressa est, regali quidem corporis ornatu conspicua, sed internis animi tanto fastigio dignis virtutibus longe fulgentior. In hac arce quindecim dies circiter commorata, res regni vehementer perturbatas ordinavit, omniumque salutis quantum fieri potuit, prospexit. Quemadmodum vero in ejusmodi ingressibus Reges ac Prin-

cipes ad restandam liberalitatem suam, aurum & argentum in vulgus spargere solent: sic hæc quoque generosa regina hujus officii minime oblivisci voluit: in quo tamen ut diversam ab aliis, ita longe præstantiorē atque ampliores liberalitatis suæ exercendæ rationē iniit, non humi nocentiam projiciens, sed ad cælum præcipue munificentiam suam dirigens, atque in eo omnē superiorum Regum liberalitatem supergressa. Facto ergo ab Ecclesia initio, Sanctæ Sedi Primatus Ecclesiastici titulum reddidit, atque eum ubicumque à prædecessoribus aut sculptus aut scriptus fuerat, eradi ac tolli iussit. Deinde Episcopos aut ob religionem dejectos, aut in carcerem trusos, honori & dignitati restituit, pulsos hæreticos, qui malo titulo dignitatem eam hætenus usurparant. Iniquissimam etiam superiori tempore contra Polum Cardinalem sententiam rescidit, eumque Roma, quo ille confugerat, revocavit. Gravissimum vestigal ab Eduardo impositum, populo remisit & ne adulterata pecunie permutatione tam misere explerentur subditi curavit. Denique ut perpetua illa regno esset felicitas, Catholicæ religioni in omnibus pristinum splendorem restituit, & Ecclesiæ columnas, quibus Mundi salus innititur, ab hæreticis dejectas, rursus erexit.

Quibus omnibus rebus factum est, ut universum Angliæ regnum brevi mirū in modum reflorerit: & Ecclesia in primis fidelium bene ceptis precantium, votis adjuncta, pristinum splendore recuperavit: non aliter quam post longam & triste hyemem verni temporis amabili jucunditate aer, terra, atq; adeo æther ipse permulcentur. Hymni & cantica ubique personabant, omniaq; plausu & publicæ lætitiæ indicibus ac festivitatis perstrepebant: foli hæretici, cristis, quas contra Deū hætenus erexerant, demissis, probro & ignominia pleni, ac piscibus magis muti, triste inter se intuebantur, nec quid sperarent habebant. Ad Ecclesias & sacra Catholicorum, rejecta novitiorum doctrina, magni fiebant procerum & plebis concursus, omnibus reginæ exemplum sequentibus, & eandem amplectentibus religionem. Nimirum ut aliaz dixi:

*... totus componitur orbis
Regis ad exemplum. Nec sic inflectere sensus
Humanos edicta valent, ut vita regentis,
Moble mutatur semper cum Principe vulgus.*

Primum vero religionis actum regina esse voluit exsequias, Eduardo regi magna pompa & Catholico ritu celebratas: in quibus sandapila holofertico

nigro contexta, candida cruce nitebat, duodenis è Nobilitate ad sepulchralem lectum continuo vigilantibus. Regina decem dies intra arcem Londinensem, pro more Regum ejus gentis (nemo quippe legitimus rex habetur, qui non dies aliquot ibi pacifice ac tranquille se continuerit) comorata, rebus regni, quantum tamen brevi temporis spacio fieri poterat, ordinatis, & proceribus quibus diffidebat, in potestatem redactis, Richemundam (que arx non procul Londino abest) profecta est, ut de captivorum causis cognosceret, è quibus Dux Norfolkiciæ, Somerseriani Ducis vidua, Vintoniensi & Dunelmensis Episcopi statim custodia fuerunt liberati.

II. Ad xviii. Julii Ioannes Dudlæus Northumbriæ Dux, una cum filiis, uno Northamptoniæ Marchione, altero Varuici Comite, diversi Westmonasterium deducti sunt, ut coram à iudicibus interrogarentur. Visebatur ibi haud procul ab eo loco ubi de reis supplicium sumi solet, tabulatum viri staturam altitudine æquans, exstructum: in cuius angulo septum erat, à reliquo corpore separatum, in quo Iudices, quorum præcipua est in regno potestas, confederant, numero viginti quatuor, præside Duce Norfolkiciæ. Aderant etiam Mariæ reginæ procuratores. Postquam suo quisque loco confedisent, fecialis custodem arcis Londinensis, quem Constabilem appellant, evocavit. & Northumbrii adduci iussit. Qui ubi Norfolkium inimicum suum iudicis throno insidentem conspexit, vehementer animo fuit confternatus. Et sane res videbatur à iustitia quidem & æquitate nihil abhorrens, ludibrii tamen aliquo modo plena, ad puniendum maleficia, inimici manum gladio & iudicis potestate instruere atque armare.

Northumbrius ubi in conspectum Iudicum venit, venerabilem illum cœtum demisse salutavit. Ibi statim Norfolkicus literas fiduciarias quibus à Maria regina de Northumbrii causa cognoscendi potestas ipsi concessa erat, perlegi iuberet. Quibus perlectis, Northumbrium interrogat, Annon Joannam Londinum deduxerit, & reginam proclamari curavit: exercitum insuper quo Mariam urbem atque regni aditu prohiberet, contraxerit atque eduxerit. Respondit ille, Grave sibi ac permolestum esse, non quod ad eum statum, quem omnes vident, redactus sit, sed quod coram infestissimis sibi inimicis, Iudicum loco assidentibus, causam dicere cogatur, immo coram illis ipsis ex quorum decreto omnia egerit, ut qui paullo ante non minus quam ipse quoque censuerint, Mariam non solum regni aditu prohibendam, sed ex Anglia

quoque omnino ejiciendam. Atqui contra jus fasque esse, ut in aliquem iudices sedent, qui tamquam inimici merito sint suspecti. Hos vero quos inter ipsos videat, Marchionem Vincestræ, Arondeli, Penbrochii & Sarisburia Comites, aliosque Barones non modo iudices esse non posse, sed etiam ad causam unam secundum dicendam trahendos esse, ut ex quorum sententia & decreto res omnes ipse administravit. Verba hæc in nonnullorum animos tam alte descenderunt, ut silentio criminis confessionem testari viderentur. At Norfolkicus, Jam, aiebat, non alios accusandi sed reipsum purgandi tempus est. Ibi Northumbrius omnia que fecisset, libere fassus, illud tantum replicabat, se nihil nisi ex Senatus decreto egisse. Qua excusatione non admissa, tamquam perduellis ad mortem damnatur, lata in eum sententia, ut crati impositus, extra urbem ad locum maleficorum supplicii destinatum pertraheretur, ibique laqueo strangulati corpus in quatuor partes dissecraretur. Pronunciata sententia, Northumbrius supplex in genua procidens, reginæ gratiam implorabat, vel ut saltem mitiori pœna afficeretur rogabat: item ut filiis parceretur, & eorum ætatis & innocentie ratio haberetur. Tum Northamptoniæ marchio interrogatus & similiter damnatus fuit, frustra lachrymis & singultibus Iudicum gratiam implorans: ac post eum Varuicensis Comes Northumbrii major natu filius, qui magna animi constantia sententiam mortis accepit. Postridie producti & ad mortem pariter damnati sunt, Andreas Dudlæus Northumbrii frater, ejusque filius Gilfordus, Ioannes Gattus prætorianorum sub Eduardo præfectus, Henricus Gatti frater, ac postremo Thomas Palmerius equestri ordinis vir. Regina interim de damnatorum salute sollicita Episcopum Vintoniensem aliosque Theologos ad Northumbrium & ceteros captivos in carcerem ablegavit, qui ex hoc mundo mox emigraturis viam in cœlum commostrarent. Et ecce tibi rem admirabilem! Vix ceperat loqui Vintoniensis, quum Deus Northumbrii & aliorum animis sanctissimum inspiravit Catholicismam, Lutheri & Zuinglii rejecta atque ejurata doctrina, fidem amplectens, & in vera & Catholica Ecclesia moriendi desiderium. Insignis hæc certe & memoratu dignissima est conversio, ac tanto mirabilior, quanto majori studio hæresis illi antea & schisma foverant. Sed misericors est Deus, cuius auxilium omnibus eum invocantibus nunquam deest, Dominica ante supplicii diem proxima